Plak asseblief die strepieskode-etiket hier	PUNTE-TOTAAL

NASIONALE SENIOR SERTIFIKAAT-EKSAMEN
MEI 2024

REKENINGKUNDE: VRAESTEL II

EKSAMENNOMMER

Tyd: 2 uur 100 punte

LEES ASSEBLIEF DIE VOLGENDE INSTRUKSIES NOUKEURIG DEUR

1. Hierdie vraestel bestaan uit 12 bladsye, 'n Inligtingsboekie van 7 bladsye (i–vii) en 'n Formuleblad van 1 bladsy (i). Maak asseblief seker dat jou vraestel volledig is.
2. Lees die vrae noukeurig deur.
3. Beantwoord die vrae in die spasie wat voorsien word.
4. Dit is in jou eie belang om leesbaar te skryf en jou werk netjies aan te bied.
5. Jy mag **nie** rooi of groen ink gebruik nie. **Jy mag 'n potlood gebruik, maar gebruik asseblief 'n sagte, donker potlood.**
6. Alle berekeninge moet tot **twee desimale plekke** afgerond word.
7. Die puntetoekenning en die toepaslike tyd wat vir elke vraag geneem moet word, is soos volg:

	Moontlike punte	Werklike punte	Nasiener-handtekening	Moderator-handtekening
Vraag 1: Begrotings (42 minute)	**35**			
Vraag 2: Maatskappyontleding (48 minute)	**40**			
Vraag 3: Versoenings (30 minute)	**25**			
TOTAAL	**100**			

IEB Copyright © 2024

VRAAG 1 BEGROTINGS [35 punte; 42 minute]

Verwys na die inligting aangaande La Meme (Edms) Bpk.

1.1 Debiteure-invordering

Bepaal die debiteure-invorderingsbeleid deur alle **relevante persentasies** te bereken. Toon jou berekeninge.

Dieselfde maand as die verkoopstransaksie:
Korting: (6)
Een maand na die verkoopstransaksie:
  (2)
Twee maande na die verkoopstransaksie:
Nie nodig om te bereken nie.
Oninbare skuld:
  (2)

IEB Copyright © 2024

1.2 Gee TWEE voorstelle oor hoe La Meme (Edms) Bpk hul oninbare skuld kan verminder.

(2)

1.3 Gebruik die bykomende inligting wat verskaf is om die uittreksel uit die Kontantbegroting en die uittreksel uit die Geprojekteerde Staat van Omvattende Inkomste vir die tydperk 1 September 2024 tot 30 November 2024 te voltooi.

Let wel: Transaksies wat 'n betaling of uitgawe aandui, moet tussen hakies wees. Salarisse is vir jou ingeskryf.

	Kontantbegroting			**Geprojekteerde Staat van Omvattende Inkomste**		
	Sep 2024 R	**Okt 2024 R**	**Nov 2024 R**	**Sep 2024 R**	**Okt 2024 R**	**Nov 2024 R**
Salarisse	(300 000)	(300 000)	(327 000)	(300 000)	(300 000)	(327 000)
Aflewerings-voertuig						
Waarde-vermindering						
Huurinkomste						

(7)

1.4 Verwys na die salarisreël wat in Vraag 1.3 hierbo verskaf word. Werkers het 'n 9%-salarisverhoging ontvang, wat hoër is as inflasie. In 'n opname wat aan personeel uitgestuur is, het hulle egter aangedui dat personeelmoreel (hoe jou werknemers oor hul werkomgewing en hul rol daarin voel) baie laag is en hulle voel daar moet meer voordele wees. Uit uittreksel C is dit duidelik dat dit nie in hierdie stadium 'n lewensvatbare opsie is om mediesehulpfonds- en pensioenfondsbydraes te verhoog nie.

Stel TWEE ander maniere voor waarop personeelmoreel verbeter kan word sonder dat dit 'n groot finansiële impak op La Meme (Edms) Bpk sal hê.

•
•

(2)

1.5 Op grond van inligting C het die hoofbedryfsbeampte haar kommer oor die huidige kontantsituasie uitgespreek en voorgestel dat die maatskappy in Desember 2024 om 'n langtermynlening van R200 000 aansoek doen.

Volgens haar navorsing sal die maatskappy kwalifiseer vir 'n lening van ABSA teen 15% p.j. indien die rente nie gekapitaliseer word nie of 'n lening van FNB teen 14% p.j. indien die rente gekapitaliseer word.

1.5.1 Watter AARP-beginsel bepaal dat rente op lening as 'n afsonderlike lynitem in die Staat van Omvattende Inkomste getoon moet word, selfs al word dit gekapitaliseer?

(1)

1.5.2 Verduidelik die belangrikheid daarvan om dit as 'n afsonderlike lynitem te toon.

(1)

1.5.3 Watter een van die twee lenings sal jy die maatskappy aanraai om te neem? Verskaf TWEE redes vir jou keuse wat goed verduidelik word.

☐ Absa (15%, nie-gekapitaliseer) ☐ FNB (14%, gekapitaliseer)

-
-

(2)

1.5.4 Verskaf op grond van die inligting wat verskaf is TWEE redes waarom die verkryging van 'n langtermynlening in Desember 2024 nie 'n gesonde finansiële besluit sal wees nie.

-
-

(2)

IEB Copyright © 2024

1.6 Die maatskappy beplan om 120 000 bykomende aandele in Januarie 2025 uit te reik om die onderneming uit te brei deur 'n aanlyn winkel by hul aanbieding by te voeg.

1.6.1 Stel vir die direkteure 'n weldeurdagte prys voor waarteen hulle hierdie aandele moet uitreik. Ondersteun jou antwoord met 'n geskikte berekening en verduideliking.

Berekening:
Jou voorgestelde uitreikprys:
Redenasie agter jou voorgestelde uitreikprys:

(5)

1.6.2 Op grond van hul navorsing sal die bedryf van die aanlyn winkel minstens R17 000 per maand by hul uitgawes byvoeg.

Op grond van dieselfde navorsing verwag hulle dat hul aanlyn verkope soos volg sal wees:

Januarie 2025	Februarie 2025	Maart 2025
R160 000	R214 000	R280 000

Verskaf EEN voordeel en TWEE nadele van die uitbreiding aanlyn op grond van die inligting wat verskaf is.

Voordeel:
•
Nadele:
•
•

(3)

35

IEB Copyright © 2024

VRAAG 2 MAATSKAPPYONTLEDING [40 punte; 48 minute]

Hierdie vraag bestaan uit twee dele, naamlik Deel A en Deel B wat verwant is.

DEEL A

Verwys na die inligting van Northam Platinum Beherend Beperk vir hierdie deel van die vraag.

Gebruik inligting A om Vraag 2.1–2.4 te beantwoord.

2.1 Bereken die winsgrenspersentasie wat in **2022** behaal is.

(2)

2.2 Bereken die bruto wins op verkope- (winsgrens-) persentasie wat in **2022** behaal is.

(2)

2.3 **Verwys na Vraag 2.1 en 2.2.**

Verduidelik wat elke verhouding bereken.

• Winsgrens:
• Bruto wins op verkope:

(2)

IEB Copyright © 2024

2.4 Gebruik die inligting uit die "% verandering"-kolom om die veranderinge te ontleed en verduidelik dan waarom die bestuur bekommerd moet wees oor hierdie resultate.

(3)

Verwys na inligting B om Vraag 2.5 te beantwoord.

2.5 Waarom is dit vir 'n genoteerde maatskappy soos Northam Platinum Beherend Beperk belangrik om inligting soos uittreksel B ("Ons omgewingsimpak") as deel van hul finansiële verslae in te sluit?

(2)

Gebruik inligting C om Vraag 2.6–2.7 te beantwoord.

2.6 Veronderstel kontant en kontantekwivalente aan die einde van die 2022-finansiële jaar was R1 175 miljoen en bereken die syfer vir kontant en kontantekwivalente aan die begin van die 2022-finansiële jaar.

(4)

2.7 Gee EEN moontlike item wat onder **veranderinge in bedryfskapitaal** in kontantvloei uit bedryfsaktiwiteite as 'n **invloei** van kontant genoem kan word.

(2)

IEB Copyright © 2024

Gebruik inligting D om Vraag 2.8–2.12 te beantwoord.

2.8 Bereken die Opbrengs op Gemiddelde Aandeelhouersbelang vir **2022**.

(3)

2.9 Ontleed die **opbrengs** en **verdelings** en **behoue wins** vir 2022 krities. Haal syfers/ verhoudings/persentasies aan om jou antwoord te ondersteun.

Opbrengs vir aandeelhouers:
(2)
Verdelings en behoue wins:
(3)

2.10 Verduidelik waarom jou ontleding in Vraag 2.9 jou as **aandeelhouer** sal ontstel.

(2)

IEB Copyright © 2024

2.11 Ontleed die **risiko** en **hefboomwerking** vir 2022.

(4)

2.12 Indien die maatskappy bykomende befondsing vir uitbreiding benodig, bespreek TWEE redes waarom die verkryging van 'n bykomende lening die beste keuse is en TWEE redes waarom die uitreiking van verdere aandele nie die beste keuse sal wees nie.

Waarom die verkryging van 'n bykomende lening die beste keuse is:
•
•
Waarom die uitreiking van verdere aandele <u>nie</u> die beste keuse is nie:
•
•

(4)

DEEL B

Gebruik inligting E om Vraag 2.13 te beantwoord.

2.13 Kies die maatskappy waarin jy eerder sal belê en bespreek VYF redes vir jou keuse deur die vergelykende inligting wat verskaf is, te gebruik. Gebruik syfers om jou redenasie te motiveer.

☐ Northam Platinum Beherend Bpk ☐ Royal Bafokeng Platinum Bpk

•
•
•
•
•

(5)

40

IEB Copyright © 2024

VRAAG 3 VERSOENINGS [25 punte; 30 minute]

Verwys na die inligting aangaande Gas Monkey Garage.

Hierdie vraag bestaan uit twee dele, Deel A en Deel B.

Deel A – Debiteure

3.1 Dit is duidelik dat die ouderdomsontleding op die staat wat van Harley Davidson SA ontvang is, verkeerd is.

Stel die korrekte ouderdomsontleding op 31 Mei 2024 op. Toon al jou berekeninge sodat punte gedeeltelik toegeken kan word.

60+ dae	30+ dae	Huidig
Moenie optel nie		

(9)

Deel B – Krediteure

3.2 Voltooi die Krediteureversoening vir Mei 2024 deur die tabel hieronder te gebruik.

Besonderhede en berekeninge	Krediteure-grootboek	Krediteure-versoening
Saldo		
(a)		
(b)		
(c)		
(d)		
(e)		
(f)		
(g)		
	Moenie optel nie	

(10)

IEB Copyright © 2024

3.3 Verwys na die teenstrydigheid gemerk (g) – die aanlyn bankbetaling.

3.3.1 Waarom moet die bestuur bekommerd wees daaroor omdat dit eers ontdek is toe die boekhouer dit genoem het?

(2)

3.3.2 Watter eerste rekeningkundige inskrywing moet vir hierdie transaksie opgeteken word?

(1)

3.3.3 Stel TWEE beheermaatreëls voor wat die interne ouditeur moet implementeer sodat dit in die toekoms nie weer gebeur nie.

•
•

(2)

3.3.4 Om te verhoed dat dit weer gebeur het die ouditeur die onderneming aangeraai om hul bankstate elke maand noukeurig na te gaan.

Noem EEN rede waarom dit belangrik is om die bankstaat wat elke maand ontvang word, te raadpleeg.

(1)

25

Totaal: 100 punte

IEB Copyright © 2024